

Stājas spēkā grozījumi Konkurences likumā

Publicēts: 15.06.2016.

[Jaunami](#)

Šodien, 15. jūnijā, stājas spēkā Konkurences likuma grozījumi, kas būtiski modernizē konkurences tiesību aizsardzību Latvijā.

Grozījumi paredz virkni izmaiņu, lai Konkurences likuma piemērošanu padarītu efektīvāku un ērtāku uzņēmējiem. Ar grozījumiem paplašinātas uzņēmēju iespējas saņemt atbrīvojumu no soda, skaidrot savu viedokli Konkurences padomei (KP), kā arī saņemt konkurences kropļojumu radīto zaudējumu atlīdzību. Tāpat uzlabota apvienošanās kontroles kārtība, stiprinātas KP iespējas nodrošināt, lai uzņēmumi nomaksā tiem uzliktos sodus un pilda piemērotos pienākumus, kā arī paredzēta iespēja KP savus resursus koncentrēt tieši uz smagāko pārkāpumu izmeklēšanu un novēršanu.

Būtiskākās likuma izmaiņas

Iespēja KP lietas ierosināt pēc savas iniciatīvas

Ievērojot iestādes noteiktās prioritātes, iespējamā pārkāpuma ietekmi uz konkurenci un būtiskām sabiedrības interesēm, KP lietas par iespējamiem pārkāpumiem turpmāk varēs ierosināt pēc savas iniciatīvas. Vienlaikus KP būs plašākas iespējas ātri un efektīvi novērst mazāka mēroga konkurences kropļojumus ar citām metodēm, piemēram, pārrunu ceļā.

Precizētas KP izmeklēšanas un pierādījumu iegūšanas pilnvaras

Turpmāk, lai KP varētu saņemt tiesneša atļauju inspekcijas veikšanai, iestādei iesniegumā būs detalizēti jānorāda persona, pie kuras nepieciešams veikt nepieteikto apmeklējumu, kā arī jāpamato, kāds ir inspekcijas mērķis, kādi priekšmeti vai informācija tiks meklēta utt.

Līdz ar Konkurences likuma grozījumiem, piemēram, aizliegtu vienošanos izmeklēšanas laikā, KP, pamatojoties uz tiesneša lēmumu vai ar datu īpašnieka piekrišanu, būs tiesīga pieprasīt, lai elektronisko sakaru komersants atklāj un izsniedz Elektronisko sakaru likumā noteiktajā kārtībā saglabājamus datus.

Tāpat, pamatojoties uz tiesneša lēmumu, KP turpmāk būs tiesīga pieprasīt kredītiestādei sniegt tās rīcībā esošās neaizpaužamās ziņas.

Savukārt, ja KP pārstāvji inspekcijas laikā iegūs pamatotu informāciju, ka pierādījumi un informācija par pārkāpumu tiek glabāti pie citām personām vai citā vietā, KP būs tiesīga neatliekamības kārtā lūgt tiesneša atļauju izmeklēšanas darbību veikšanai. Tiesnesim šāda atļauja būs jāsniedz divu stundu laikā no KP iesnieguma saņemšanas brīža.

Plašāka iecietības programma - vairāk iespēju saņemt atbrīvojumu no soda

Grozījumi paredz, ka turpmāk KP varēs karteļa dalībniekam samazināt naudas sodu, ja tā iesniegtie pierādījumi būtiski papildinās KP rīcībā esošās ziņas un pierādījumus par īstenoto aizliegtu vienošanos. Savukārt to karteļa dalībnieku, kurš pirmais iesniegs pierādījumus par citu aizliegtu vienošanos, kuru iestāde vēl nav atklājusi, KP varēs pilnībā atbrīvot no naudas soda.

Vienlaikus Ministru kabinets joprojām nosaka kārtību, kādā KP iecietības programmas ietvaros atbrīvo no naudas soda vai samazina to, kā arī prasības iecietības programmas dalībniekiem.

Plašākas iespējas uzņēmumiem skaidrot savu viedokli

Uzņēmumiem paredzēta iespēja lūgt KP mutiski uzklaut to viedokli, pēc tam, kad iespējamā pārkāpuma lietā ir iegūta informācija, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai. Šādu uzklautišanu paredz arī Eiropas Komisijas izmeklēšanas procedūra.

Tāpat arī paredzēts, ka izmeklēšanā iesaistītie uzņēmumi varēs iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju 20 dienu laikā (līdz šim bija desmit).

Atbildība uzņēmumiem par izmeklēšanas laikā veiktajiem pārkāpumiem

Līdz šim atbildība par uzņēmumu īstenotajiem pārkāpumiem konkurences lietu izmeklēšanas laikā – par informācijas nesniegšanu un KP likumīgo prasību nepildīšanu – bija noteikta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā. Lai visi konkurences tiesību pārkāpumi tiktu izskatīti pēc vienota regulējuma, turpmāk atbildība paredzēta saskaņā ar Konkurences likumu.

Turpmāk sods par šādiem pārkāpumiem tiks noteikts līdz 1% apmēram, bet ne mazāks par 50 eiro, ņemot vērā uzņēmuma vai uzņēmumu apvienības pēdējā finanšu gada neto apgrozījumu. Savukārt personām, kuras nav uzņēmumi vai uzņēmumu apvienības, naudas sodu paredzēts uzlikt no 50 līdz 1400 eiro apmērā.

Iespēja nodrošināt, ka uzņēmumi pilda tiem uzliktos tiesiskos pienākumus

Tā kā uzņēmumi ne vienmēr pilda tiesiskos pienākumus, kurus tiem uzlikusi KP, un attiecīgi atsakās pārtraukt pārkāpumu vai novērst tā radītās sekas, KP varēs noteikt to izpildi piespiedu kārtā un uzlikt piespiedu naudu. Tās apmēru paredzēts noteikt līdz 5% no uzņēmuma pēdējā finanšu gada vidējā vienas dienas neto apgrozījuma par katru dienu, bet ne mazāk kā 250 eiro par katru dienu līdz tiesiskā pienākuma izpildei.

Efektīvāka lielo uzņēmumu apvienošanas uzraudzība

Skaidrāki apvienošanās paziņošanas kritēriji

Ar grozījumiem ir atcelts nosacījums, ka apvienošanās atļauja nepieciešama uzņēmumiem, kuru kopīgā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40%.

Tāpat ir samazināts finanšu sliekšnis, kad uzņēmumiem ir pienākums paziņot KP par apvienošanos. Apvienošanās ziņojums turpmāk jāiesniedz, ja apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 30 miljoniem eiro (iepriekš 35 572 000 eiro) vai vismaz divu apvienošanās dalībnieku apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 1,5 miljoniem eiro (iepriekš 2 134 000 eiro).

Noteiktos gadījumos KP varēs pieprasīt apvienošanās dalībniekiem iesniegt ziņojumu par plānoto vai jau notikušo apvienošanos, pirms nav pagājis viens gads no darījuma īstenošanas dienas.

Uzņēmumiem vairāk iespēju gūt tiesisko noteiktību

Tādās apvienošanās, kad uzņēmumi nesasniedz ziņojuma iesniegšanas sliekšni, tie varēs lūgt KP rakstiski apstiprināt, ka iestāde neizmantos tiesības pieprasīt iesniegt ziņojumu, vai arī varēs pēc savas iniciatīvas iesniegt KP pilnu vai saīsinātu apvienošanās ziņojumu.

Vairāk saīsinātā ziņojuma iesniegšanas iespēju uzņēmumiem

Lai uzņēmumiem atvieglotu apvienošanās paziņošanas pienākumu, likumā ir paplašināts saīsināto apvienošanās ziņojumu iesniegšanas gadījumu skaits. Vienlaikus uzņēmumiem turpmāk būs iespēja lūgt KP samazināt ziņojumā iekļaujamās informācijas apjomu.

Vairāk laika apvienošanās nosacījumu izvērtēšanai

Grozījumi paredz, ka KP pēc apvienošanās dalībnieku lūguma vai savas iniciatīvas būs tiesīga pagarināt lēmuma pieņemšanu par 15 darba dienām, lai pēc iespējas pilnīgi izvērtētu uzņēmumu piedāvātos saistošos noteikumus.

Saistošie noteikumi tiek piemēroti, lai novērstu kaitējumu, ko konkurencei var nodarīt konkrētā apvienošanās. KP aizliedz konkurencei kaitējošas apvienošanās, ja apvienošanās dalībnieki nespēj piedāvāt tādas nosacījumus, kas šo kaitējumu novērš.

Mainīta naudas soda uzlikšana par nepaziņotām apvienošanām

Nepaziņotas apvienošanās var radīt būtisku tirgus koncentrāciju, kropļojot tirgus struktūru un radot konkurences ierobežojumus. Tāpēc, lai nodrošinātu valstisku kontroli pār plānotajiem apvienošanās darījumiem, kam var būt ietekme uz konkurenci, KP par nepaziņotām apvienošanām turpmāk jaunajam uzņēmumam vai izšķirošas ietekmes ieguvējam varēs piemērot naudas sodu līdz 3% no tā pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Mainīta apvienošanās izvērtēšanas finansēšanas kārtība

Konkurences likums turpmāk paredz apvienošanās izvērtēšanas valsts nodevu. Tā apvienošanā iesaistītie uzņēmumi, kas ir patiesie darījuma ieguvēji, palīdzēs daļēji segt valsts izdevumus par ziņojuma izvērtēšanu un turpmāku iespējamo KP piemēroto saistošo noteikumu izpildes uzraudzību.

Kārtību, kādā maksājama valsts nodeva par apvienošanās izvērtēšanu, valsts nodevas apmēru, kā arī gadījumus, kad valsts nodeva netiek atmaksāta, nosaka [Ministru kabineta 2016. gada 14. jūnija noteikumi Nr.362](#).

Ar sīkāku informāciju par apvienošanās izvērtēšanas nodevas apmēru un samaksas kārtību iespējams iepazīties KP mājas lapas sadaļā par [tirgus dalībnieku apvienošanos](#).

<https://www.kp.gov.lv/lv/jaunums/stajas-speka-grozijumi-konkurences-likuma-0>